

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

100 de forinți

FONDAT ÎN 1951

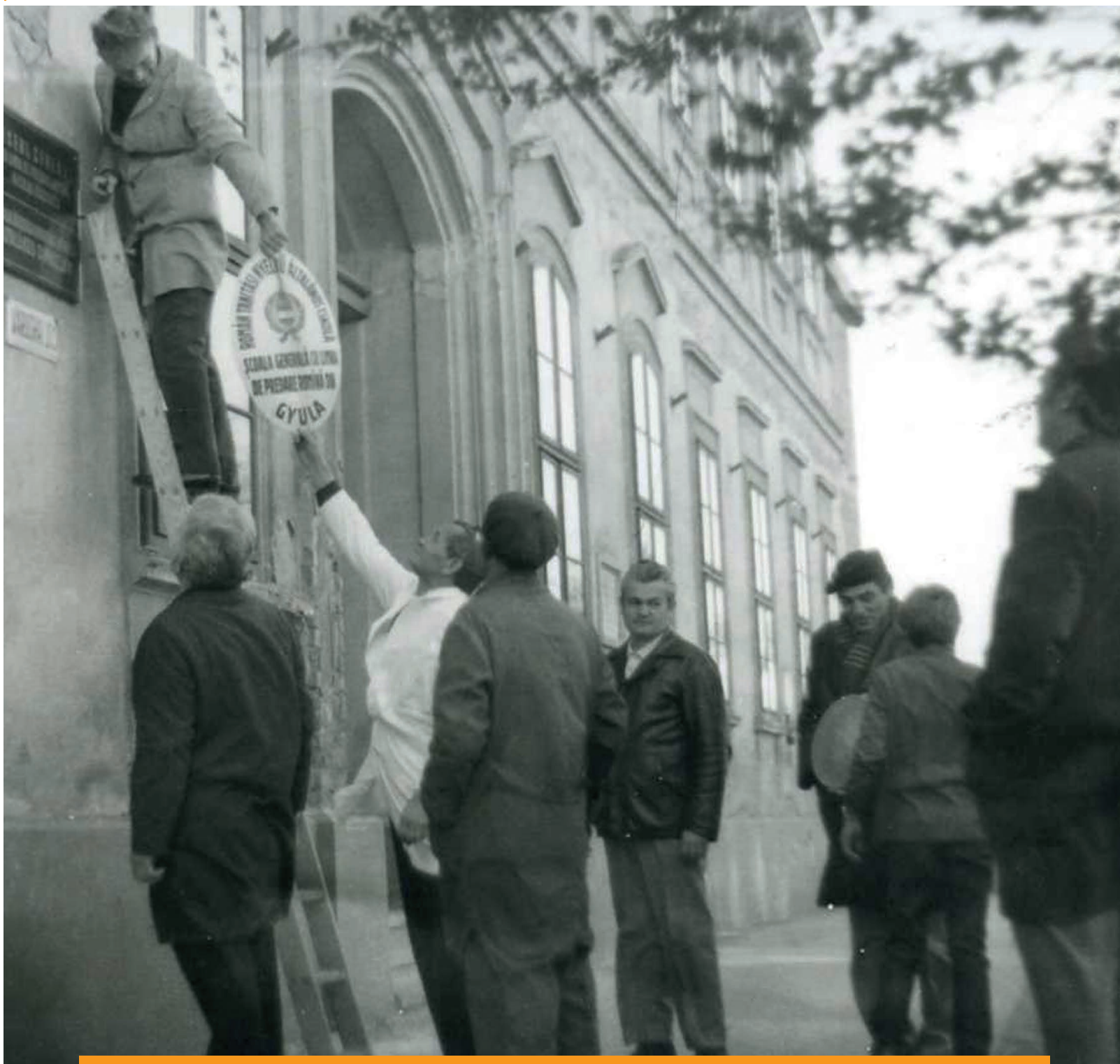

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXVI NR. 51

Vineri,
16
DECEMBRIE
2016

Serată în amintirea
dascălului
Teodor Oltean

(Pagina 3 și 12)

Sărbători
de hram
la Sfântul Nicolae

(Pagina 4)

Clubul pensionarilor
din Jula
la 15 ani de aniversare

(Pagina 9)

Calendar ortodox

19 decembrie, luni, Sf. Mc. Bonifatie; Sf. Ier. Grichentie, ep. Etiopiei; Sf. Mc. Trifon; Sf. Cuv. Aglaia
 20 decembrie, marți, Înainteprăznuirea Nașterii Domnului; Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul, ep. Antiohiei
 21 decembrie, miercuri, Sf. Mc. Iuliana din Nicomidia; Sf. Mc. Temistocle
 22 decembrie, joi, †) Sf. Ier. Petru Movilă, Mitr. Kievului; Sf. M. Mc. Anastasia; Sf. Mc. Hrisogon și Teodota
 23 decembrie, vineri, Sf. 10 Mc. din Creta; Sf. Ier. Pavel, Arhiep. Neocezareei; Sf. Cuv. Naum (Zi aliturgică)
 24 decembrie, sâmbătă, Sf. Sf. Cuv. Mc. Eugenia (Sâmbăta dinaintea Nașterii Domnului) (Ajunul Crăciunului)
 25 decembrie, duminică, (†) Nașterea Domnului (Crăciunul). (†) Duminica Nașterii Domnului

Festival coral de colinde la Jula

Catedrala Episcopală din Jula va răsună de colinde în duminică din data de 18 decembrie, când va avea loc Festivalul coral de colinde. Oaspeții festivalului sunt Corul bisericii ortodoxe din Curtici și corul din Mediașul Aurit, care vor da răspunsurile și la Sfânta Liturghie Arhierescă, oficiată de PS Siluan și alți preoți de la Centrul Eparhial. Slujba va începe la ora 10.00. După amiază, de la ora 15.00, vor colinda în Catedrală corul gazdă „Pro Musica” din Jula și cele două coruri mai sus amintite. La eveniment sunt invitați cu mult dragi toți iubitorii colindelor românești.

Întâlnirea pedagogilor pensionari români din județul Bichiș

Autogovernarea Românească a județului Bichiș organizează vineri, 16 decembrie, o nouă ediție a întâlnirii pedagogilor pensionari care au predat la școlile românești din județ. Întâlnirea va avea loc la restaurantul Școlii profesionale din Chitighaz, cu începere de la ora 14.00. În cadrul evenimentului, tinerii dansatori ai echipei folclorice Doina Bihorului, condusă de Gheorghe Gros, vor prezenta o suită de dansuri populare românești.

Festival de colinde la Micherechi cu oaspeți din România

Cu ocazia sărbătorilor de Crăciun, Primăria localității Micherechi invită toți creștinii din localitate să întâmpine împreună Nașterea Domnului, luând parte la o nouă ediție a Festivalului Colindelor. Evenimentul va avea loc în seara de sâmbătă, 17 decembrie, de la ora 17.00, la Casa de cultură „Gheorghe Dulău” din Micherechi. În prima parte a programului vor evolua pe scenă corurile bisericilor din sat, cel ortodox, baptist și penticostal, iar în ultima parte va cânta corul bisericii baptiste „Nădejdea” din Sânnicolau Mare.

Poza săptămânii

Au mai trecut niște alegeri...

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

POEZIE

Ion Luca Caragiale

Iarna

Negreșit că, sus în ceruri
 Soarele fiind aprins,
 Nu se simte frigul, gerul
 Care astăzi ne-a cuprins.

Negreșit! focul din soare
 Nu-l plătește Dumnezeu,
 Însă noi plătim, sârmanii,
 Lemne și cărbuni mereu.

Doamne, de-ai veni-ntr-o noapte
 Pe pământul înghețat
 Ca să vezi cât e de jalnic
 Să tot tremuri ne-ncetat.

Tu, care-ți iubești făptura,
 N-ai mai zice un cuvânt
 Și-ai opri crivățul aspru
 Să mai sufle pe pământ!

Acest colț de pagină îl vom dedica, pe parcursul întregului an 2016, poeziei românești. Opriti-vă, săptămână de săptămână, pentru câteva momente și bucurați-vă de frumusețea cuvântului românesc!

Pe copertă: Moment însemnat din anul 1982, când a fost mutată școala românească din centrul Julei în noua clădire unde funcționează și azi (Foto: din arhivă)

Serată în amintirea dascălului Teodor Oltean

Românii din Jula s-au adunat în seara zilei de 5 decembrie, la sediul Uniunii Culturale, pentru a-și aminti de cel care a fost intelectualul Teodor Oltean, dascăl, pedagog la școala românească din oraș, un adevărat animator cultural român între anii 1950–1990. Născut cu 90 de ani în urmă, în anul 1926, Teodor Oltean era originar dintr-o familie românească din cartierul numit Orașul Mic Românesc din Jula. A devenit dascăl când în Jula încă funcționa școala confesională ortodoxă, iar după desființarea acesteia a trecut la școala de stat, unde a lucrat până la pensionarea sa. Pe lângă munca de pedagog, Teodor Oltean a fost un intelectual de seamă al comunității noastre, fiind printre inițiatorii și colaboratorii ziarului românesc din Jula. Cornel Munteanu îl descrie în cartea sa „Românii din Ungaria – Presa” ca fiind un veteran discret al comunității: „Teodor Oltean face parte din generația întemeietoare a ziarului, fiind martorul tăcut al acelor vremi de naștere a Foii. Proaspătul dascăl nu intră repede în paginile ziarului, cu toate că făcea parte din inițiatorii lui.” Mulți ani la rând, relatările, corespondențele lui Teodor Oltean despre românii de la sate, din județele Bihor, Bichiș și Ciongrad, au transmis vestea unei comunități istorice de români care se lupta de pe atunci cu menținerea limbii materne și a identității românești.

Teodor Oltean a fost un român adevărat din cap până în picioare. Pentru el, românismul era un lucru sfânt. La fel ca și credința strămoșească, cea ortodoxă. Și-a trăit toată viața în Jula, în orașelul unguresc de

lângă granița cu România, visând la România. La o Românie frumoasă, bogată, demnă. Oricum erau vremurile, el așa vedea țara poporului său. Era un român neaoș, cu foarte mulți prieteni unguri, care-l respectau.

Toți cei care au participat pe 5 decembrie la „seara amintirilor” l-au cunoscut îndeaproape, l-au avut coleg sau prieten. Depănarea amintirilor a început-o domnul *Ion Budai*, fostul director al Liceului „N. Bălcescu”, care a schițat un scurt portret al fostului său coleg și prieten, la care a ținut foarte mult toată viața și a cărei dispariție a lăsat în urma sa o mare lipsă. „Când ni s-a dat în folosință actuala clădire a școlii l-am rugat pe dânsul ca el să fie cel care coboară tablele instituțiilor, a școlii generale și a liceului. Dintre primele eleve ale liceului a fost de față doamna Țeți (Lucreția Purdi), colegii Francisc Terneac, Mihai Ianc, Ștefan Popa, și a mai fost de față Alexandru Hoțopan, ca ziarist, la acest moment

însemnat”, a explicat domnul Budai o fotografie veche (pe care o vedeți pe coperta ziarului nostru). „Teodor Oltean a fost un foarte bun român, a fost un foarte bun dascăl și profesor. Mie mi-a fost și diriginte în clasa a 6-a, mi-a predat educație fizică. Iar mai târziu mi-a devenit un foarte bun prieten, la care am ținut tare mult”, a mai spus fostul coleg.

Fiica domnului Oltean, *Florentina*, a devenit și ea profesoară, ani de zile predând româna și italiana la Liceul „N. Bălcescu”, iar de câțiva ani doar italiana la Liceul „Erkel” din Jula. La serată ne-a povestit despre circumstanțele în care a ajuns tatăl ei să studieze la Oradea, dar a evocat și câteva aspecte triste din viața acestuia: „Tatăl meu, fiind din tinerețe o fire mai neastâmpărată, a avut un moment trist în viață, la sfârșitul anului 1956. Tocmai în zilele când s-au întâmplat evenimentele revoluției din octombrie, taică-meu era plecat cu niște copii pe care trebuia să-i ducă în Bihor. Într-o noapte de decembrie, a oprit în fața casei noastre o mașină neagră, au bătut la poartă și a ieșit bunica. l-au zis că-l caută pe tata... Fac o paranteză: Venind aici mă gândeam, de fapt, la ce pot să leg eu această lună de decembrie. Deoarece el s-a născut în 1926, în luna august, deci 90 de ani a depășit deja. Și atunci mi-am adus aminte de acea noapte de decembrie, din 1956, când el a fost arestat, l-au dus la închisoare, fiind interogată ca un antirevoluționar. Nu era... El nu era nimic, pentru că în acele zile nici nu era acasă. Timp de o săptămână întreagă a fost închis, l-au bătut, l-au întrebat despre Elisebita Maniu (Mányi Erzsébet), pentru că această tânără a fost elevă la școala noastră. A mai fost închis apoi și în luna martie. Nu mai știu exact la care arestare, în decembrie sau în martie, dar odată au vrut să le facă o glumă: i-au urcat într-un camion și fiecare a fost convins că îi duc să-i omoare. Un bătrân i-a zis atunci: «Cred că ne duc să ne omoare.» Atunci el i-a răspuns: «Nu-i bai, mergem înainte.» Un răspuns tipic pentru el. Până la urmă camionul s-a întors de unde a plecat, i-au supus doar unei terori psihice.”

Fiica domnului Oltean ne-a împărtășit și amintiri mai puțin triste, care au făcut ca acesta să fie un om respectat și iubit nu doar de elevii săi, dar și de colegi sau prieteni români și maghiari deopotrivă.

(Continuare în pagina a 12-a)

Sărbători de hram la Sfântul Nicolae

Trei biserici ortodoxe române din Ungaria poartă hramul Sfântului Ierarh Nicolae, al Mirelor Lichiei, făcătorul de minuni: Catedrala episcopală din Jula și bisericile din Apatu și Bichișciaba. Zilele trecute fiecare și-a sărbătorit hramul cu cadouri pentru copii și cu colinde românești.

Apatu

Parohia Apatu închinată Sfântului Ierarh Nicolae și-a sărbătorit cu anticipație hramul, pe 4 decembrie. Cu acest prilej, a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierescă de către PS Părinte *Lucian*, Episcopul Caransebeșului, PS Părinte *Nicodim*, Episcopul Severinului și Strehaiei și PS Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, preotul paroh *Origen Sabău* și alți preoți. Răspunsurile liturgice au fost date de Grupul Psaltic „Ethos” al Episcopiei Caransebeșului.

Cuvântul de învățătură al zilei, despre tămăduirea femeii gârbove prin credință și puterea Mântuitorului Hristos, a fost rostit de Preasfințitul Părinte *Lucian*, care și-a exprimat și bucuria de a fi din nou prezent în Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, împreună cu ceilalți Ierarhi și clerici slujitori. A apreciat realizările, dar a vorbit și despre dificultățile comunităților românești din Ungaria sau Serbia, care trebuie să fie ajutate în activitatea lor de către cei care pot și în special de Eparhiile vecine din Vestul Țării.

Cu acest prilej, psalții din Caransebeș au susținut în fața credincioșilor și un minunat concert de colinde, ca dar de suflet, de Sfântul Nicolae. Toți credincioșii au primit, la final, calendare și iconițe, din partea Preasfințitului Părinte *Lucian* și a Episcopiei Caransebeșului, precum și o gustare cu bucate românești de post, din partea Parohiei Apatu.

Apatu

Bichișciaba

Jula

Catedrala Episcopală din Jula

Sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei și Făcătorul de Minuni a fost pe 6 decembrie, pricină de mare bucurie duhovnicească și pentru Catedrala Episcopală din Jula. Cu acest prilej, în locașul de cult a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierescă de către Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, împreună cu Preasfințitul Părinte *Paisie Lugojanul*, Episcopul Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu clericii, preoți și diaconi, aparținând Episcopiei din Ungaria și cu alți clerici din România. Răspunsurile liturgice au fost date de o parte dintre membrii Grupului Psaltic „Koinonia” al Episcopiei Severinului și Strehaiei, veniți în misiune, la românii din Ungaria, cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Episcop *Nicodim*. La momentul împărtășirii cu Sfintele Taine și la final, grupul psaltic severinean a oferit credincioșilor colinde tradiționale românești, din diferite zone ale țării, specifice acestei perioade, care i-au încântat pe toți. La sfârșitul slujbei a fost făcută și binecuvântarea colivei, iar apoi, la fel ca și în anii precedenți, un grup de copii de la Școala Generală Românească din Jula, aflat sub îndrumarea învățătoarei *Eva Sabău*, a oferit o frumoasă serbare, cu versuri și cântece închinare Ocrotitorului Duhovnesc al Catedralei, precum și minunate colinde românești. Copiii au fost răsplătiți de Ierarh cu dulciuri. Slujba de hram, care a adus cinste și laudă, precum și rugăciuni de mulțumire închinare Bunului Dumnezeu și Sfântului Ierarh Nicolae și a fost, de asemenea, un prilej de comuniune frățească românească, ce trece dincolo de granițe, s-a încheiat cu o agapă oferită de Episcopie, cu sprijinul Fondului de Subvenții din cadrul Ministerului Resurselor Umane, de la Budapesta, ce a avut loc la Liceul „N. Bălcescu” din Jula.

Bichișciaba

La câteva zile după Sărbătoarea Sfântului Ierarh Nicolae, pe 11 decembrie, biserica românească din Bichișciaba și-a sărbătorit hramul și și-a cinstit așa cum se cuvine Ocrotitorul Duhovnesc.

Cu acest prilej, în locașul de cult a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierescă de PS *Siluan*, Chiriarhul locului, împreună cu un sobor format din *pr. Aurel Bătrân*, parohul de la Bichișciaba, *pr. Mircea Hurdea*, de la parohia „Nașterea Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul”, din Șimand, din Arhiepiscopia Aradului și arhidiaconul *Emanuel Văduva*, de la Catedrala Episcopală din Jula. Părintele *Mircea Hurdea*, precum și grupul coral de tineri „Anastasis”, din Parohia Șimand, au venit la românii din Ungaria cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop *Timotei* al Aradului și au împodobit la propriu sărbătoarea hramului.

Tinerii din Șimand au dat răspunsurile la Sfânta Liturghie, iar la final au oferit un minunat concert de colinde tradiționale românești, fiind foarte apreciați pentru calitatea interpretării și munca depusă, dar și pentru spiritul de echipă și interesul deosebit pe care îl au pentru Biserica Strămoșească și pentru cele sfinte.

La slujirea de hram, de la Bichișciaba, au participat mai mulți credincioși din oraș și din alte localități (Jula și Micherechi), între care s-au numărat și oficialități, de la primăria orașului și reprezentanți ai Autoguvernării Românești. Cu toții s-au bucurat în mod deosebit de atmosfera solemnă, de sărbătoare, în preajma Crăciunului și de comuniune frățească, ortodoxă și românească, creată prin slujirea liturgică comună și prin colindele care au răsunat în biserică, iar la final, au fost invitați la o agapă oferită din partea Autoguvernării Românești din oraș.

(BPEORU)

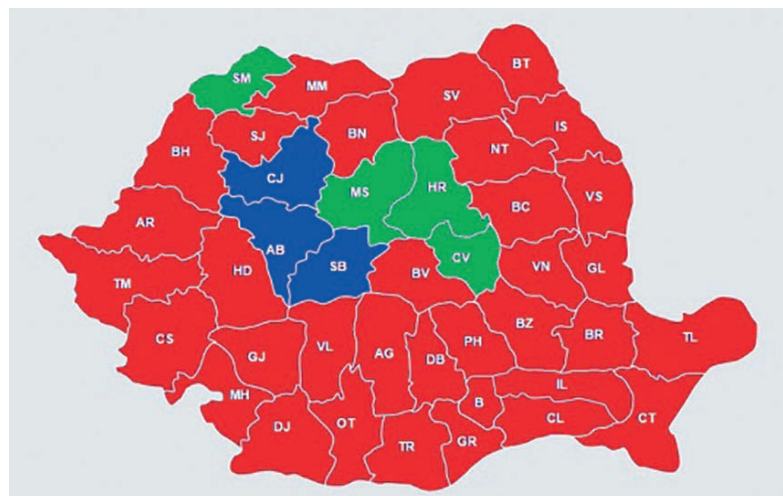
Alegeri parlamentare în România

Cum au votat cetățenii români în Ungaria?

Majoritatea celor 106.038 de cetățeni români din diaspora care au votat la alegerile parlamentare de duminică, 11 decembrie, potrivit datelor furnizate de Biroul Electoral Central la închiderea procesului de vot, au optat pentru PNL și USR, cele două formațiuni având ambele un scor de peste 25 % fiecare, atât la Cameră, cât și la Senat.

Biroul Electoral Central (BEC) informează că în Republica Moldova au votat 30.645, în Italia – 16.201, în Spania – 12.084, în Marea Britanie – 10.178, în Germania – 6.693, în Franța – 4.113, în Belgia – 3.220, în Ungaria – 2.066.

În Ungaria, alegătorii au putut merge să voteze, în cinci secții de votare. Două au fost organizate la Ambasada României la Budapesta unde s-au prezentat la urne 667 respectiv, 679 de alegători. La ICR din Budapesta au fost să voteze 518, la Consulatul General al României de la Seghedin 120 și la Consulatul General al României de la Jula 82 de alegători.

S-a inaugurat noul Cămin Cultural din Cenadul Unguresc

Datorită unui ajutor de la Guvernul Maghiar obținut de Primărie printr-un proiect, în valoare de 180 milioane forinți, localitatea Cenadul Unguresc a primit în folosință o nouă Casă de cultură, în care funcționează din nou biblioteca satească. După ce recent au ajuns la final lucrările de reînnoire a clădirii, vineri, 9 decembrie, aceasta a fost inaugurată. La festivitate a luat parte și Lázár János, ministrul Cabinetului primului ministru al Ungariei, deputatul parlamentar Fidesz al județului Csongrád.

Inaugurarea s-a făcut în prezența sătenilor, a reprezentanților instituțiilor din localitate și a bisericilor istorice din sat, preoții prezenți spunând la rândul lor câte o rugăciune de binecuvântare după care au sfințit noua instituție publică. În cadrul ceremoniei, primarul localității Farkas János a mulțumit tuturor celor care au contribuit la lucrările făcute și a vorbit despre importanța acestei instituții înființată în anul 1935, numită de localnici și Casa eroilor, după numele inscripționate pe pereții de la intrarea principală a clădirii, a eroilor cenădeni căzuți pe front în cel de-al Doilea Război Mondial.

Domnul ministru Lázár le-a vorbit celor prezenți cu mare elan despre frustrarea ungurească, despre tragedia de la Trianon și despre faptul că Cenadul s-a situat cândva în centrul țării și după Trianon a ajuns la periferie, cuvântare auzită și cu alte ocazii. A mai menționat că sărăcia din sat a fost cauzată de tratatul de la Trianon, de războaiele mondiale și, nu în ultimul rând, de proastele relații româno-ungare, însă acestea, după părerea domniei sale, s-au schimbat în bine de la 2010 încolo...

Un discurs de politician maghiar caracteristic zilelor noastre pentru conlocuitorii unei localități întemeiate de sârbi și români și în care trăiesc și azi mai multe naționalități în pace.

A.B.

În așteptarea Crăciunului cu românii din Otlaca-Pustă

În organizarea Asociației Culturale Române „Mihai Purdi” și a Autogovernării Românești din Otlaca-Pustă, în localitatea bichișeană, pe 18 decembrie, va avea loc o zi de sărbătoare în așteptarea Nașterii Domnului. Oaspeții voi fi primiți de către gazde la orele dimineții în Sala de expoziție din clădirea Parohiei, după care se va participa la Sfânta Liturghie, cu începere de la ora 11.00. După slujbă, la Căminul Cultural din localitate va avea loc un program cultural oferit de elevii școlii generale românești din Bătănia, evenimentul încheindu-se cu o masă festivă.

Istoria invențiilor

Bicicleta

Este posibil ca idea bicicletei să existe din 1493. În caietul de notițe al lui Leonardo Da Vinci a fost găsit un desen al unei mașinării care seamănă cu bicicleta. Oficial se considera că în 1690 un francez a inventat prima bicicletă care avea 2 roți de metal puse în linie și prinse cu un cadru de lemn, fără bare pentru ținerea mâinilor. Se stătea pe o pernă pe cadru și bicicleta era pusă în mișcare împingând cu picioarele în pământ. În 1816, un nobil german a inventat prima bicicletă cu un sistem de condus care avea ghidon prins de roata din față astfel încât să permită virajul. Îmbunătățirile au fost aduse mai târziu de alți inventatori francezi, germani și englezi. În 1839 s-au adăugat pedalele, etc.

Telescopul

Unii oameni de știință cred că s-a inventat în 1608 de Hans Lippershey, un producător de lentile din Olanda. El a descoperit că dacă pui 2 lentile într-un tub, obiectele de la distanță par să fie mai apropiate. El însă nu a făcut niciodată un telescop. Marele om de știință italian Galileo Galilei a rămas în istorie ca inventator al telescopului. Acest model cuprindea doar lentile din sticlă. În secolul XVII Galileo a revoluționat astronomia prin folosirea telescopului în studierea spațiului. El a descoperit planeta Jupiter și cei 4 mari sateliți ai ei, petele solare de pe Soare, craterele de pe Lună. Primele telescoape aveau un sistem de

lentile din geam sau oglinzi pentru a detecta lumina. Telescopul „simte” de 640.000 de ori mai multă lumină decât ochiul uman. În 1704, Isaac Newton a creat un nou concept de telescop care nu a mai folosit lentile de sticlă ci un sistem de oglinzi. Cel mai puternic telescop este Hubble Space Telescope și el se află în spațiu, se învârtă în jurul Pământului ca un satelit. H.S.T. transmite imagini ale obiectelor din spațiu mult mai detaliate decât cum se văd cu alte telescoape. A fost lansat în spațiu în aprilie 1990 și reparat în 1993. A fost numit după astronomul american Edwin Hubble.

Vata de zahăr ars

Vata de zahăr ars este făcută din zahăr topit și tors într-un fir subțire ca un fir de bumbac. A fost inventată în 1897 de William Morris și John Wharton, fabricanți de dulciuri din Tennessee, SUA. Ei au inventat un dispozitiv care topește zahărul într-o cupă care se învârtă și care are niște găuri subțiri. După cum cupa se învârtă, zahărul caramelizat este forțat să iasă prin acele găuri rezultând un produs pufos care seamănă cu bumbacul și care se topește în gură.

Decorațiuni pentru Crăciun pe care le poți face singur

Crăciunul este aproape, cadourile sunt pregătite pentru familie și pentru prieteni, bradul este „aranjat”, tot ce îți mai rămâne acum este să te apuci de gătit și să găsești decorațiunile perfecte pentru Crăciun.

Însă asta nu înseamnă că trebuie să dai buzna în magazine și să cumperi tot ce îți iese în cale, ci că poți să îți creezi singur propriile ornamente de Crăciun. Cum?

Vă oferim câteva idei care să vă inspire în decorarea propriei locuințe sau a brăduțului.

Arată foarte bine, sunt ușor de realizat (cele mai multe dintre ele), și mai mult că sigur locuința ta va avea dramul de originalitate de care are nevoie pentru a intra în anul 2017.

Ornamente
din fistic

Ornamente din CD-uri vechi

Ornamente din capace de sticlă

Ornamente din dopuri de vin

Figurine din dopuri

Ore interactive despre tradiții românești la școala din Bătania

Pe data de 8 decembrie a.c., Fundația „Lucian Magdu” din Bătania a organizat pentru elevii Școlii Generale Române din Bătania două activități deosebite.

Doamna profesor cercetător *dr. Stella Nikula* a susținut două ore interactive de cultură și civilizație românească. Elevilor claselor I-IV le-a povestit și le-a arătat jocuri și jucării tradiționale românești. Atmosfera a fost una foarte plăcută, elevii implicându-se activ atât cu răspunsuri inedite dar și în jocurile propuse de doamna profesor. „Purecele”, „de-a pietruțele”, „de-a lubenițele” au fost jocurile cele mai apreciate de elevi, ei continuând și în pauza de după activitate să le joace în sălile de clasă sau în curtea școlii.

Elevii claselor V-VIII au asistat la activitatea despre obiceiurile românilor din Ungaria și mai exact despre numele românilor și modul în care românii din Ungaria își alegeau numele pentru copiii lor. Printr-un mare tact didactic, doamna profesoară i-a asistat pe elevi în descoperirea numelor de botez, a numelor de familie și a poreclelor românești, dar și a semnificațiilor acestora. Elevii au fost captați de acest subiect și au dovedit un mare interes privind semnificația numelor și în special semnificația numelor lor proprii.

Dorim și pe această cale să-i mulțumim doamnei Stella Nikula pentru minunatele activități realizate cu elevii și ne exprimăm dorința ca acest eveniment să fie primul pas într-un lung șir de evenimente viitoare de acest fel.

prof. Anca Stan, Bătania

Despre Brâncuși pentru școlarii din Ungaria

Micherechi

La inițiativa Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, elevii de la trei școli românești din Ungaria pot face cunoștință mai îndeaproape cu viața și activitatea marelui sculptor român, Constantin Brâncuși, de la a cărui naștere au trecut 140 de ani. În ziua de 1 decembrie, profesoara *Mihaela Bucin* a ținut prelegeri ilustrate cu imagini prin videoproiector pentru școlarii din Micherechi și Chitighaz, iar în ziua de luni, 19 decembrie, elevii școlii din Julia vor putea face cunoștință cu arta lui Brâncuși și cu poveștile lui de viață.

E.Ș.

Chitighaz

Chitighaz

Ordinul „Doamna Maria Brâncoveanu” pentru o româncă din Ungaria

În cadrul ceremoniei religioase din Catedrala Ortodoxă din Jula, oficiată pe 6 decembrie, cu ocazia sărbătorii hramului lăcașului de cult, Preasfințitul Episcop Siluan a conferit preteșei Maria Misaroș din Jula, Ordinul „Doamna Maria Brâncoveanu”. Această distincție înaltă a fost acordată din partea Preafericitului Patriarh Daniel, în semn de prețuire și de recunoștință, pentru merituosă și deosebită activitate desfășurată de doamna Misaroș în calitate de învățătoare și preteasă a vrednicului de pomenire preotul vicar eparhial Teodor Misaroș (†1983), căruia i-a fost alături mai bine de trei decenii și jumătate. De curând, în data 23 octombrie, doamna preteasă și-a sărbătorit împlinirea frumoasei și venerabilei vârste de 90 de ani.

Concert de Crăciun la bapțiștii din Chitighaz

Biserica Baptistă din Chitighaz invită sătenii în prima zi de Crăciun, 25 decembrie, de la ora 15.00, la un Concert de Crăciun susținut de fanfara bisericii întregită cu instrumentiști bapțiști reveniți în sat de sărbătorile de iarnă. Evenimentul se organizează cu susținere din partea Primăriei și a Autogovernării Românești din localitate. La concert vor cânta instrumentiști bapțiști, cu toții originari din Chitighaz, dar care azi trăiesc în alte localități și orașe al Ungariei, și vin în satul lor natal pentru a sărbători împreună cu familiile și rudele lor Nașterea Domnului Isus.

Oameni și istorii cu care ne mândrim

Octavian Goga și Aurel Vlaicu

În zilele de 28–29 august 1911, la Blaj, au avut loc serbările prilejuite de aniversarea semicentenarului Asociației pentru literatura română și cultura poporului român (ASTRA), într-o atmosferă de mare însuflețire și bucurie românească.

Venit-au arhierii bisericilor... venit-au nemuritorii purtători ai condeiului, mândria literaturii române: Coșbuc, Caragiale, Iorga, Șt. O. Iosif, Iuliu Maniu, V. Eftimiu și mulți alții ce au stat în fruntea elitei noastre intelectuale. Apoi, preoți și mireni cu sufletele înălțate cu gândul la marele ideal al neamului – unitatea noastră culturală.

Pentru această mare sărbătoare de suflet a românilor, a fost ales Blajul, orașul încărcat de istorie, unde a răsunat odinioară glasul marilor dascăli aleși ai neamului românesc, unde s-au întrunit de atâtea ori în vremuri grele, căutând sfat și îmbărbătare.

Octavian Goga, în calitate de secretar literar al Asociației, a avut sarcina de a pregăti lucrările adunării, întocmirea de rapoarte, manifestări cultural-artistice, expoziții, dar și pregătirea zborului legendar al lui Aurel Vlaicu.

După efectuarea mai multor zboruri cu avionul „Vlaicu II”, sosește la Blaj, unde, în ziua de 29 august 1911, efectuează zborul. Cândacul lui Vlaicu reușește să cucerească inimile tuturor spectatorilor adunați în număr de peste 30.000, pe Câmpia Libertății, să vadă minunea vremii.

După terminarea festivităților, Caragiale se întoarce la Berlin, de unde-i scrie lui Goga, la Sibiu (la 14 septembrie), printre altele „... cum aș mai petrece cu voi toți, după zborul de duminică! Te autorizez să-i dai Vlaicului, când s-a-ntoarce pe pământ, o palincă din partea mea, după tradiție...”

Conducerea Asociației, O. Goga și A. Vlaicu se întorc acasă să pregătească primul zbor de pe cerul Sibiului. Acesta a fost programat pentru ziua de duminică, 17 septembrie 1911. Din cauza vremii neprielnice, a fost amânat pentru duminica următoare. În acest răstimp, cei doi prieteni își petrec timpul împreună, călătorind la Rășinari și la Păltiniș.

Zborul istoric de la Sibiu, cu avionul „Vlaicu II”, conceput și realizat de către Vlaicu însuși, de-o originalitate extraordinară, a avut loc la ora 5 d.m. Cu câteva zile înainte de zbor, avionul a fost depus într-o încăpăre din oraș și a putut fi văzut de către toți cei ce-au dorit să-l vadă.

Sub privirile entuziasmate ale mulțimii (peste 40.000), veniți din Sibiu, din împrejurimi, dar și de mai departe, cu trenuri speciale, cu căruța, călări, sau pe jos. A fost o sărbătoare de suflet a românismului, aflat sub opreliștea regimului austro-maghiar...

Maria Berényi (www.facebook.com/maria.berenyi.9)

Clubul pensionarilor din Jula la 15 ani de aniversare

Exact cu 15 ani în urmă, în ziua de 20 decembrie 2001 s-a constituit, la Jula, Clubul Pensionarilor Români, cu scopul de a-i aduna lunar pe vârstnicii români din oraș pentru a se cunoaște între ei, pentru a petrece timp util împreună. Printre acțiunile organizate în acești ani s-au aflat nu doar întrunirile regulate (în fiecare ultima zi de vineri din lună), ci și excursii în România, pelerinaje la biserici, participări la festivaluri, prelegeri despre trecutul, tradițiile, obiceiurile românilor, și multe altele. De la începuturi, clubul este condus de *Gheorghe Marc*, fost profesor și activist cultural, care a evocat cu bucurie acest trecut de 15 ani la ultima întâlnire din acest an a membrilor clubului, care a avut loc vinerea trecută, pe 9 decembrie, la sediul AȚRU din strada Eminescu nr. 1.

Obişnuita întrunire de vineri a îmbrăcat acum haine de sărbătoare. Sala de şedinţe a Autoguvernării pe Țară a fost decorată cu obiecte specifice Crăciunului, globuri, lumânări, crengi de brad și mici cutiute cu bomboane, iar în mijlocul mesei festive un brăduț frumos împodobit ne-a amintit de apropierea sărbătorii Nașterii Domnului. În jur au stat atenți pensionarii care de această dată au venit nu doar pentru a petrece câteva ore împreună, ci și pentru a-și pregăti

sufletele de marea sărbătoare. Iar în asta le-au venit în ajutor copii de la grădinița și de la școala românească din oraș, care au cântat colinde și cântece de Crăciun. Veselia copiilor i-a „contaminat” și pe cei ajunși la vârsta de bunici și dintr-odată sala s-a umplut de suflete tinere care așteaptă sărbătoarea Crăciunului în spiritul dragostei. Programul copiilor a fost urmat de o prelegere, ținută de doamna director a Liceului „N. Bălcescu”, *Maria Gurzău Czeplédi*, care a vorbit despre însemnătatea sărbătorilor de iarnă, de la Sfântul Nicolae până la Bobotează, evocând nu doar elemente științifice ci și credințe din popor, obiceiuri din satul său natal de pe vremea copilăriei sale.

La eveniment a participat și PS Episcop *Siluan*, care și-a amintit cu drag, printre altele, de vizita făcută în vara acestui an, împreună cu membrii Clubului Pensionarilor Români din Jula la București, la diferite biserici și mănăstiri, având drept scop principal comemorarea lui Moise Nicoară, jurist, profesor, patriot român născut în Jula, a cărui familie se numără printre ctitorii Catedralei Episcopale din Jula.

Întâlnirea din vinerea trecută s-a încheiat cu o masă festivă comună și cu dorința de a se întâlni cu toții, în sănătate, și în anul 2017.

E.Ș.

De ce se taie porcul în ziua de Ignat?

Pe 20 decembrie este sărbătoarea Ignatului, cunoscută în popor și ca „tăierea porcului”. În religia creștin-ortodoxă, în această zi mai este prăznuit și Sfântul Mucenic Ignatie Teoforu, urmaș al apostolilor, patriarh al Bisericii Antiohiei și ucenic al Sfântului Evanghelist Ioan.

Ignatul, în denumirea populară, se mai numește și Ignatul porcilor, căci în această zi se sacrifică porcii pentru a pregăti bucatele care vor ajunge pe masa de Crăciun. Această tradiție de sacrificare a porcului în ziua de Ignat este o practică din vremuri foarte vechi, care dăinuie în datinile românilor. Conform tradiției, pe data de 20 decembrie, mulți români, mai ales din mediul rural, sacrifică porcul pentru masa de Crăciun și celelalte sărbători care urmează până la Sfântul Ion.

Ritualul sacrificării porcului în preajma sărbătorilor Crăciunului amintește de jertfele de animale practice de popoarele vechi în perioadele de trecere de la un an sau anotimp la altul. Într-un moment cum este cel de la cumpăna dintre vechiul an și cel nou se miza pe funcția regeneratoare a sacrificiului. Prin acest sacrificiu, echivalent semantic al anului ce se încheie, o nouă viață se naște, aceea a noului an.

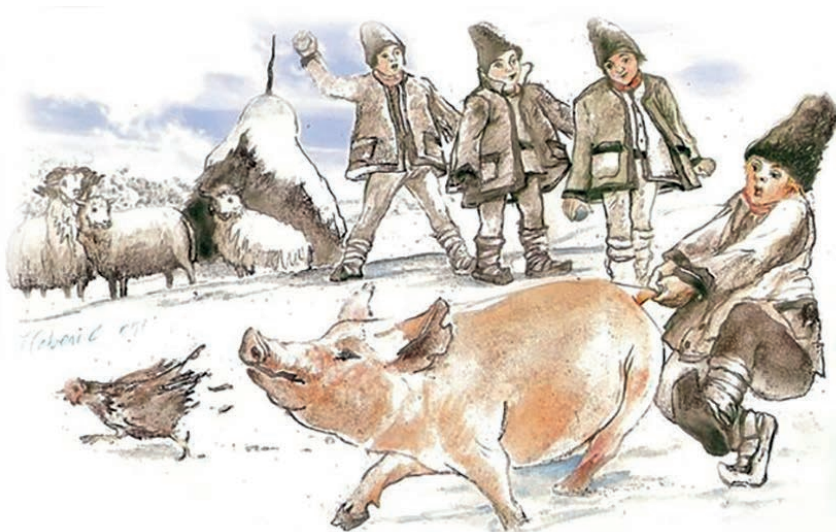
Obiceiul tăierii porcului din ziua de Ignat își află rădăcinile în tradițiile antichității romane. Lumea romană practica acest sacrificiu la Saturnalii, între 17 și 30 decembrie, consacându-l lui Saturn, la origine zeu al semănăturilor. Porcul însuși era socotit ca întruchipare a acestei divinități, a cărei moarte și reînviere se consumă la cumpăna dintre ani. Este însă vorba de un transfer al obiceiului, de la data la care se celebra inițial Anul Nou în lumea romană, începutul primăverii, al semănăturii, la sărbătorile ce precedau Calendele lui Janus, adică la Saturnalii.

În unele zone, porcul se taie chiar în ajunul Crăciunului.

Bărbații sunt cei care se ocupă de sacrificarea animalului, iar tradiția cere ca acela care taie porcul să fie un om curat, care înainte de sacrificiu trebuie să meargă la Biserică, să se spovedească, părintele iertându-i și păcatul uciderii porcului. În unele regiuni chiar și gospodăria este sfințită înainte de sacrificare. Se spune că femeile nu au voie să participe la tăierea porcului nici măcar pentru a turna băutură în paharele bărbaților, deoarece, fiindu-le milă, animalul nu poate muri. Rolul femeilor începe în momentul în care carnea de porc ajunge pe masa din bucătărie, pentru a fi preparată.

Se obișnuiește ca, după ce este gata de pârlit, să se pună un țol peste porc și să se suie pe el cei mici, să se veselească, pentru ca porcul să fie mâncat cu poftă. Tot atunci se ia bășica porcului și se pun grăunțe în ea, după care se pune la uscat. Se zice că după câtă gălăgie face bășica, atâta veselie și bucurie va fi în casă.

În zilele noastre, tăierea porcului este un prilej de

reunire a familiei, deoarece participă de obicei toți membrii ei, iar pentru copii este un prilej de veselie și joacă. De cu seară, oamenii pregătesc câteva cuțite bine ascuțite, o butelie de gaz sau paie – pentru pârlit, vasele în care vor pune carne, slănină și șoric.

După tranșarea și sortarea cărnii, gospodina casei pregătește o masă, numită tradițional „Pomana porcului”, pentru toți oamenii care au ajutat la tăierea porcului.

Astfel, într-un ceaun mare de tuci, se prăjesc, din porcul proaspăt sacrificat, bucățile de carne tăiate din toate părțile porcului: bucăți de mușchi, ficat, slănină, coastă, falcă.

Odată cu friptura, gospodina face și o mămăligă mare, cât să ajungă la toți mesenii și, în mijlocul mesei, pune și un castron cu murături. De obicei, masa se așează afară, în fața casei, după ce au fost șterse și curățate toate urmele sacrificiului. Se mănâncă în picioare și, alături de mâncare se bea țuică tradițională sau țuică de cazan.

Glume

— Ce înseamnă să ai curaj?
— Curaj este atunci când un bărbat se întoarce acasă dimineața, beat mort și văzând-o pe nevastă-sa cu o mătură în mână îndrăznește să o întrebe: Faci curat sau ai de gând să zbori pe undeva?

După opt reprize vine boxerul la colțul antrenorului. Antrenorul îi zice:
— Hotărăște-te, vrei titlul de campion sau premiul Nobel pentru pace?

— M-am hotărât: divorțez!
— De ce?
— Ieri am ajuns târziu acasă și a aruncat cu farfurii după mine. De zece ani face asta și m-am săturat!
— Și de ce te-ai hotărât abia acum?
— Pentru că aseară m-a nimerit...

— Cât costă o păpușă Barbie?
— Barbie divorțată costă 500 de lei. Celelalte 20 de lei.
— De ce este diferența asta atât de mare?
— Barbie divorțată are casă, mașină, mobilă, calculator...

Un bețiv care promisese că se lasă de băut se duce la Oktoberfest:
— Un pahar de lapte dulce!
— Nu ținem!
— Bine, atunci un pahar de lapte acru!
— Nici din ăsta nu ținem. Aici este un festival de bere, nu un lactobar! Avem doar bere.
— Dumnezeu mi-e martor că am încercat. Dă-mi două beri, te rog!

Un profesor distrat a întârziat la seminarul pe care trebuia să-l țină. Dându-și seama de întârziere, el a sărit într-un taxi și i-a strigat șoferului:
— Grăbește-te, grăbește-te! Cu viteză maximă!

În timp ce taxiul rula cu o viteză nebună pe șosea, el și-a dat seama că nu i-a spus șoferului în ce direcție să o ia. De aceea, i-a strigat acestuia:
— Știi în ce direcție te îndrepți?
— Nu domnule, dar merg cu viteză maximă!...

La spitalul de boli nervoase, la medicul-șef intră un pacient.
— Domnule doctor, aș vrea să-mi dați drumul acasă, la familie, la ai mei.
— Păi, cărăbușii nu pleacă la familie.
— Domnule doctor, asta a fost demult, acum nu mă mai cred cărăbuș, sunt vindecat. Impresionat și convins, medicul îi semnează ieșirea din spital. După câteva secunde, pacientul se întoarce în fugă, gâfâind.
— Ce-i domnule? Întreabă medicul.
— Păi, e o găină după colț, și găina îi mănâncă pe cărăbuși.
— Parcă spuneai că nu te mai crezi cărăbuș!
— Eu nu, dar cine știe ce crede găina?

TV

– emisiuni care
merită văzute

Portretul luptătorului la tinerețe

Sâmbătă, 17 decembrie, ora 22.00, TVR
International

În 1947, grupările de partizani anticomuniști se retrăgeau în munți. Inamici ai sistemului, vânați de autorități și iubiți de românii simpli, partizanii au parte de un destin exemplar. Evenimentele din filmul lui Constantin Popescu sunt inspirate din realitate, acțiunea având loc pe durata unui întreg deceniu. Categorie unu dintre cele mai așteptate debuturi din ultimii ani. Regizorul filmului, Constantin Popescu, a obținut premiul pentru regie la Festivalul Internațional de Film de la Bratislava. Juriul a apreciat arta regizorului „de a ilustra lupta pentru libertate într-o țară asuprită”.

Cel mai iubit dintre pământeni

Sâmbătă, 17 decembrie, ora 00.15, Prima TV

Petrini, filozof de profesie, e ridicat de Securitate, din pașnicul său cămin, și supus anchetei, din cauza unei scrisori interceptate pe care unul dintre foștii săi colegi de facultate o încheia cu un banc stupid, schimbat frecvent între ei: „Aștept ordonanțe”. Experiența de deținut în universul concentraționar și apoi între zidurile la fel de închise, ale „libertății” îi largesc eoului orizontul filozofic.

Vulpe – Vânător

Duminică, 18 decembrie, ora 22.10, TVR2

Film inspirat de evenimentele premergătoare revoltei timișorenilor din decembrie 1989. Fire independentă și nonconformistă, Irina, o tânără profesoară, intră în vizorul Securității, care, spre a o intimida, utilizează un întreg arsenal de presiuni psihologice. Euforia pe care i-o provoacă eroinei căderea lui Ceaușescu este, din păcate, de scurtă durată: Irina descoperă curând că n-a scăpat de urmărirea Securității.

*Orele emisiunilor indică ora României

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

19 DECEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

20 DECEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10 EU aleg România – 100 de personalități 16.20: La ceas de taină – Radio România 17.55: Încheiere

21 DECEMBRIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

22 DECEMBRIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: O istorie scurtă a românilor povestită celor tineri de către istoricul Neagu Djuvara 17.55: Încheiere

23 DECEMBRIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: EU aleg România – 100 de destinații 16.40: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 16.15: Evenimente culturale din zona de vest a României / Agneta Nica 17.25 Izvorașul – revistă de etnografie și folclor (Gabriela Rusu Păsărin, Radio Oltenia) 17.55: Încheiere

24 DECEMBRIE (Iulia Kaupert)

Emisiune specială de Crăciun: Din cuprins: Tradiții de Crăciun – Emilia Martin, etnograf; Interviu cu artistul plastic Adela Kiss; Interviu cu folkista Maria Gheorghiu, care a colindat la Seghedin; Izvorașul – revistă de etnografie și folclor / Crăciun la Tismana, partea I

25 DECEMBRIE (Adam Bauer)

Emisiune specială de Crăciun: Din cuprins: Interviu cu Teodor Iuhas, președintele Autogovernării Românești din Bichișciaba; Izvorașul – revistă de etnografie și folclor / Crăciun la Tismana, partea a II-a

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6721, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

STINDÂRD 1.

Steag, drapel.

◇ Expr. A ridica

stindardul revol-

tei (sau luptei etc.)

= a porni, a declanșa o revoltă (sau o luptă etc.). 2. Tabără, front. ◇ Simbol de luptă, de înfrățire. – Din it. **stendardo**.

(dexonline.ro)

ecranul
nostru

miercuri, 21 decembrie, Duna TV, ora 7.55

miercuri, 21 decembrie, Duna World, ora 15.30

În ultima emisiune dinaintea praznicului Nașterii Domnului vom merge la Hramul Catedralei Sfântul Nicolae din Iula, unde în fiecare an primesc cadou copii români din oraș. De asemenea, îl vom însoți pe Moș Nicoale pe lungul său drum de împărțire a cadourilor, de această dată ne vom opri la școala și grădinița românească din Iula, și la spitalul de copii din oraș, unde Moș Nicolae n-a uitat să-i viziteze pe nici unul dintre copiii bolnavi. În emisiunea noastră de întâmpinare a Crăciunului veți mai putea auzi colinde în interpretarea Corului „Pro Musica” de la Iula. Vă dorim un Crăciun fericit!
Realizator: Tiberiu Boca

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.huAutogovernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Iula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Tiberiu Iuhas

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Ioan Fodoreanu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Iula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Gabriela Matei

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.huInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Iula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: postmaster@mroodok.t-online

Serată în amintirea dascălului Teodor Oltean

Ideea organizării acestei serate a fost a domnului Ștefan Oroian, care la fel ca doamna Doina Misaroș sau doamna Maria Gurzău Czeglédi, actuala directoare a Liceului „N. Bălcescu” din Iula și-au amintit cu mult drag de domnul Oltean, care a fost pentru ei nu doar un coleg drag, dar și un model de viață, un model de român.

Tiberiu Boca, redactor al emisiunii Ecranul Nostru a adus la această serată unul dintre puține interviuri televizate cu Teodor Oltean în care acesta i-a vorbit reporterului Ștefan Crâsta despre românii din Iula, despre trecutul lor bogat și despre prezentul tot mai trist, datorită asimilării. „Sunt fericit că am avut privilegiul să merg acasă la domnul profesor destul de des, am discutat cu el despre multe lucruri ce ne legau și sunt bucuros că acum pot să spun că sunt cei pe care, cred eu, i-a iubit. Prima amintire mă leagă de el când în 1978, de la școala din Micherechi am trecut la cea din Iula. M-am trezit în clasa a patra că nu prea aveam cu cine să discut, pentru că eu nu știam atunci numai românește, iar ceilalți în jurul meu vorbeau numai ungurește. Nici copiii care știau românește în pauze nu vorbeau românește, ci numai ungurește. Cam o lună nu vorbeam cu nimeni... Atunci l-am întâlnit eu pe domnul Olteanu, care știa de mine, că nu vorbesc cu nimeni, și m-a întrebat ceva de genul cum mă descurc. Dar știu că a folosit un cuvânt românesc pe care însă eu nu-l cunoșteam. Și atunci m-am pus problema: domnule, bine că nu știu ungurește, dar nici românește??? Domnul Oltean a fost pentru mine un

om care radia foarte mult respect, avea în voce un ton foarte hotărât, și cu întrebarea lui m-a intimidat total. Dar m-a cucerit pe veci... Iar ultima noastră întâlnire a fost când știam deja despre el că este bolnav. El se plimba prin oraș, fără nici un țel. Era o întâlnire întâmplătoare și l-am întrebat: «Ce mai faceți, Todor băcsi, prin oraș?» La care răspunsul era foarte caracteristic lui: «Mă plimb și mă uit prin orașul meu iubit și mă gândesc când o să aparțină din nou României...»

În cadrul seratei comemorative au luat cuvântul mulți invitați, între care s-au numărat și PS Episcop Siluan și domnul Florin Vasiloni, consul general la Iula, care au apreciat valoarea deosebită a omului și dascălului Teodor Oltean, dar și a unor astfel de evenimente, ce aduc la lumină sentimentul de apartenență la neamul românesc a românilor din Ungaria.

Domnul Vasiloni a încheiat serata cu vorbe de încurajare pentru a organiza și altă dată astfel de evenimente în care să se păstreze vie memoria înaintașilor noștri: „Acesta este rolul nostru, al celor care ne considerăm intelectuali: să readucem normalitatea în viața noastră. Mi se pare că profesorul Teodor Oltean a fost un exemplu de normalitate, un exemplu de vivacitate, de energie pozitivă pe care a trăit-o și a transmis-o. Mă bucur foarte mult că mai cunosc o personalitate dintre dumneavoastră, chiar dacă postum, chiar dacă după ce nu mai este printre noi... Vă încurajez cu mare drag să nu ratați nicio ocazie să construiți această memorie a comunității. Având o memorie puternică a comunității putem să avem speranța că prin forța dată de dorința de a fi la fel ca cei care au fost înainte poate să mai existe o comunitate și în viitor.”

E.Ș.

FOAIA
românească

16 decembrie
2016

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Butar. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Iula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Iula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2016: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la MAE-DPRRP (București, România).